

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สถาบันราชภัฏอุดรดิตถ์ ที่เรียนโดยใช้กิจกรรมเสริมทักษะ โดยมีเนื้อหาสาระสำคัญที่ผู้วิจัยขอสรุปผลดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สถาบันราชภัฏอุดรดิตถ์ หลังจากที่ได้รับใช้กิจกรรมเสริมทักษะ

สมมติฐานของการวิจัย

นักศึกษาที่ได้รับการฝึกกิจกรรมเสริมทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณจะมีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสูงขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 3 โปรแกรมวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏอุดรดิตถ์ ปีการศึกษา 2544 จำนวน 36 คน โดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งได้ผ่านการทดสอบหาคุณภาพแล้ว โดยมีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.7012

2.2 แผนการจัดกิจกรรมเสริมทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ จำนวน 7 แผนกิจกรรม

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองแบบกลุ่มเดียว (One Group Pretest – Posttest) ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยดำเนินการวิจัยดังนี้

3.1 ก่อนการทดลอง ทำการทดสอบกลุ่มตัวอย่าง ด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ จำนวน 40 ข้อ

3.2 ดำเนินการทดลอง โดยใช้แผนการจัดกิจกรรมเสริมทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 7 แผน

3.3 หลังจากนักเรียนกลุ่มตัวอย่างเรียนตามแผนการจัดกิจกรรมเสริมทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณครบทั้ง 7 แผนแล้ว ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบนักเรียนกลุ่มตัวอย่างหลังการเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณฉบับเดิมที่ใช้ทดสอบก่อนเรียน

3.4 เก็บรวบรวมข้อมูล แล้วนำไปวิเคราะห์โดยวิธีการทางสถิติ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (P) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

4.2 การวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้สูตร KR-20

4.3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ก่อนและหลังการเรียน โดยใช้การทดสอบค่าที (t – test) แบบกลุ่มไม่อิสระ

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยในหัวข้อความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นปีที่ 3 สถาบันราชภัฏอุดรดิตถ์ ที่เรียน โดยใช้กิจกรรมเสริมทักษะ พบว่านักเรียนที่เรียน โดยใช้กิจกรรมเสริมทักษะ มีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสูงขึ้น โดยมีคะแนนที่ได้จากการทดสอบหลังเรียน โดยใช้กิจกรรมเสริมทักษะ สูงกว่าคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่าการเรียน โดยใช้กิจกรรมเสริมทักษะช่วยพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนให้ดีขึ้น

ผลการวิเคราะห์เชิงคุณภาพพบว่ากิจกรรมทุกกิจกรรมมีลักษณะร่วมกันในระหว่างการดำเนินการคือ ส่งเสริมกระบวนการคิด กระบวนการกลุ่ม นักเรียนสามารถที่จะอภิปราย วิเคราะห์ สังเคราะห์ วิจัย วิพากษ์และประเมินค่าได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยโดยใช้กิจกรรมเสริมทักษะ เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณกับนักเรียนชั้นปีที่ 3 โปรแกรมวิชาภาษาไทย สถาบันราชภัฏอุดรดิตถ์ พบว่า นักศึกษามีพัฒนาการและความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสูงขึ้น โดยมีคะแนนที่ได้จากการทดสอบหลังการเรียนด้วยกิจกรรมเสริมทักษะสูงกว่าคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียนด้วยกิจกรรม

กรรมเสริมทักษะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จวีวรรณ ลิทธิปาน (2526) ที่ว่า คะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนและหลังการฝึกทักษะการอ่านอย่างมี วิจารณ์ญาณ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทั้งนี้เพราะการเรียนรู้โดยใช้ กิจกรรมเสริมทักษะ เป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้นักศึกษามีพัฒนาการและความสามารถในการอ่าน อย่างมีวิจารณ์ญาณได้เป็นอย่างดี

ผู้วิจัยคิดประมวลได้ว่า นักศึกษามีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณสูงขึ้น อาจ เป็นเพราะเหตุผลดังต่อไปนี้คือ

1. นักศึกษามีโอกาสฝึกฝนทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณจากกิจกรรมเสริมทักษะต่อ เนื่องกันจำนวน 7 แผนกิจกรรมที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้น การฝึกฝนอย่างต่อเนื่อง ย่อมทำให้นักศึกษาเกิด ทักษะในการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ ซึ่งเป็นไปตาม law of exercise ของ Thronldike ที่ว่าสิ่งใดก็ ตามที่มีการกระทำบ่อย ๆ และต่อเนื่อง ย่อมทำให้ผู้ฝึกมีความคล่องแคล่วและสามารถทำสิ่งนั้นได้ดี
2. กิจกรรมที่ผู้วิจัยกำหนดให้นักศึกษาปฏิบัติตรงกับความสนใจของนักศึกษา เพราะเป็น เรื่องที่ให้ทั้งความรู้และความบันเทิง เข้ากับยุคสมัย เหมาะกับวัย และวุฒิของนักศึกษา
3. เมื่อนักศึกษาปฏิบัติแต่ละกิจกรรมเสร็จแล้ว ก็อภิปรายผลร่วมกัน ทำให้นักศึกษาเกิด ความสนใจ และกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม แนวทางนี้สอดคล้องกับ law of effect ของ Thronldike ที่ว่าหากเชื่อมโยงระหว่าง สิ่งเร้ากับการตอบสนองได้ จะเกิดสภาพที่น่าพอใจ และสนใจ ให้นักศึกษาสนใจปฏิบัติกิจกรรมต่อไป
4. วิธีการดำเนินกิจกรรม มีส่วนช่วยให้ผู้เรียนสนุกสนานและกระตือรือร้นมากขึ้น โดยผู้ วิจัยได้จัดให้ปฏิบัติกิจกรรมทั้งรายบุคคลและเป็นกลุ่ม เพื่อให้ทุกคนได้แสดงความคิดเห็นและ อภิปรายร่วมกัน

เมื่อศึกษาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณก่อนและหลังการเรียนรู้ ของนัก ศึกษาที่เรียนโดยใช้กิจกรรมเสริมทักษะ โดยพิจารณาคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบวัดความ สามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ ผู้วิจัยพบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมเสริม ทักษะสูงขึ้นกว่าก่อนการเรียนรู้ คือ ก่อนเรียนได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 17.333 และหลังเรียนได้ คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 28.027 ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของสุปรียา มาลากาญจน์ (2523) ที่ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณก่อนและหลังการใช้แบบฝึกการ อ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาระดับสูง วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช และงานวิจัยของเชาวนี เกิดเพทางค์ (2524) ที่ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านอย่างมี วิจารณ์ญาณโดยใช้แบบฝึกกับไม่ใช้แบบฝึก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จากงานวิจัยที่กล่าว

มาต่างก็พบผลที่สอดคล้องกัน คือนักศึกษาที่เรียนและฝึกฝนโดยใช้กิจกรรมเสริมทักษะแล้วจะพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณมากขึ้น

นอกจากนี้แผนการจัดกิจกรรมทั้ง 7 แผน ยังเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นกระบวนการที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความคิดวิจารณ์ญาณ สามารถรู้ทัน รู้เท่า และรู้จริง โดยเน้นบรรยากาศที่เป็นกันเอง ฝึกให้นักศึกษากล้าแสดงออก และสามารถเรียนได้บรรลุผลตามแนวการปฏิรูปการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นปฏิบัติเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม ก็เป็นสิ่งเร้าให้นักศึกษามีความกระตือรือร้น ตั้งใจและเอาใจใส่ ทำกิจกรรมเสริมทักษะตามแผนที่กำหนดไว้เป็นอย่างดี

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกนักศึกษาชั้นปีที่ 3 โปรแกรมวิชาภาษาไทย สถาบันราชภัฏอุดรดิตถ์ เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพราะต้องการปลูกฝังและส่งเสริมการอ่านอย่างมีวิจารณญาณให้นักศึกษาซึ่งจะออกไปทำหน้าที่สังคม อบรม ให้ความรู้แก่เยาวชน ในฐานะผู้นำในสังคมชนบท เพื่อให้เกิดความคิดรู้ทัน รู้เท่าและรู้จริงเกี่ยวกับสื่อประเภทต่าง ๆ ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคศหัสวรรษ การมีทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณในระยะยาวสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 ซึ่งเน้นเรื่องการปฏิรูปการศึกษา ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิดตัดสินใจ ในการแก้ปัญหาด้วยตัวเอง โดยมีวิจารณญาณ

กิจกรรมเสริมทักษะทั้ง 7 กิจกรรม ประกอบด้วย กิจกรรมสัมมนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ กิจกรรมเกมตอบปัญหาการอ่าน กิจกรรมกฤตภาควิพากษ์ กิจกรรมวิจารณ์ญาณกับความเชื่อทางวัฒนธรรม กิจกรรมเสนอเรื่องสั้น กิจกรรมสนทนาเกี่ยวกับนวนิยาย และกิจกรรมได้วาทเกี่ยวกับหนังสือ ในแต่ละกิจกรรมนักศึกษาได้ปฏิบัติเป็นรายบุคคลและปฏิบัติเป็นกลุ่ม ทำให้นักศึกษาได้มีโอกาสแสดงภูมิรู้ ภูมิรู้ ความรู้ลึก ความคิดและความเห็นของตนเองได้อย่างเต็มที่ ก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ ตลอดจนความภาคภูมิใจในความสำเร็จของตนเองและกลุ่ม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไปเพื่อการเรียนการสอน

1.1 ครูต้องหาวิธีการช่วยให้นักศึกษาใช้วิจารณญาณในการอ่าน ซึ่งอาจเริ่มด้วยการชี้ให้เห็นประโยชน์ของการใช้วิจารณญาณจากการอ่าน เริ่มจากทำกิจกรรมที่ง่ายไปหากิจกรรมที่ยาก พยายามใช้กิจกรรมที่เร้าความสนใจของนักศึกษา ทำให้นักศึกษาเกิดความรู้ลึกและมีความคิดขัดแย้งหรือคัดค้าน แล้วต้องการแสดงความรู้ลึกนึกคิดของตนออกมาให้ผู้อื่นได้รับรู้

1.2 ครูควรปฏิบัติให้ดูเป็นตัวอย่างเพื่อเป็นแนวทางในการใช้วิจารณญาณในการอ่านของนักศึกษา ครูควรเป็นผู้ให้ข้อมูล และแนะนำแหล่งข้อมูลให้นักศึกษาไปศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม

1.3 จะต้องจัดให้นักศึกษามีโอกาสแสดงความคิดเห็นโดยอิสระ แสดงว่ามีพัฒนาการ และมีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสูงขึ้น

1.4 ครูจะต้องไม่รับสรุปเรื่องที่นักศึกษาแสดงความคิดเห็น ควรปล่อยให้นักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นและวิเคราะห์วิจารณ์ให้เต็มที่ก่อน แล้วจึงค่อยเสนอแนวทางที่ถูกต้องหลาย ๆ แนวทางให้นักศึกษาพิจารณา ครูต้องไม่ยึดมั่นความถูกต้องเพียงแง่เดียว ครูและนักศึกษาคควรพิจารณาร่วมกันให้หลาย ๆ ด้าน

1.5 ครูต้องช่วยเหลือ แนะนำ หรือสรุปให้เข้าประเด็นเมื่อนักศึกษาเริ่มพูดออกนอก ประเด็น หรือช่วยเสริมเพื่อกระตุ้นให้กิจกรรมน่าสนใจยิ่งขึ้น

1.6 ควรจัดกลุ่มนักศึกษาที่สนใจการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยอาจจัดขึ้นเป็นชมรม หรือชุมนุมฝึกหัดการใช้วิจารณญาณจากการอ่าน นักศึกษาจะได้มีเวลาฝึกฝน โดยไม่ต้องกังวลว่า จะทำให้เสียเวลาเรียน เพราะแท้จริงแล้วกิจกรรมจะช่วยเสริมให้เรียนวิชาอื่น ๆ ดีขึ้นด้วย

1.7 ครูผู้สอนส่วนใหญ่ มองเห็นประโยชน์ของการจัดกิจกรรมเสริมทักษะการอ่าน อย่างมีวิจารณญาณ แต่ยังขาดประสบการณ์ในการจัด จึงควรที่หน่วยงานหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง จะจัดทำคู่มือครูไว้เป็นแนวทางแก่ผู้สอน

1.8 ครูจะต้องสร้างความเป็นกันเองกับนักศึกษา มิให้นักศึกษาเกิดความหวาดหวั่น จน ไม่กล้าแสดงออก ต้องหาทางโน้มน้าว และให้โอกาสนักศึกษาแสดงความคิดวิพากษ์วิจารณ์ ตาม แนวทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งจะส่งผลให้นักศึกษามีเจตคติที่ดีต่อการเรียน และตั้งใจ ปฏิบัติกิจกรรมมากขึ้น

1.9 ครูต้องชี้ให้นักศึกษาเห็นคุณค่าของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยประสาน สัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมในบทเรียน และสิ่งแวดล้อมของนักศึกษา ครูอาจเชื่อมโยงเหตุการณ์ใน ปัจจุบัน ซึ่งนักศึกษาสนใจเข้ามาสู่กิจกรรมการอ่านอย่างมีวิจารณญาณในบทเรียน นักศึกษาจะได้ เข้าใจประโยชน์โดยตรงของกิจกรรมเสริมทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

1.10 ครูจะต้องกำหนดประเด็นหรือหลักเกณฑ์ในการจัดกิจกรรมเสริมทักษะการอ่าน อย่างมีวิจารณญาณให้ชัดเจนก่อนที่จะปฏิบัติกิจกรรม

1.11 ให้เริ่มต้นกับนักศึกษาที่ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น โดยการยกข่าวหรือเหตุการณ์ ใกล้ตัว เป็นหัวข้อในการปฏิบัติกิจกรรมการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และค่อย ๆ เสริมแรงให้เกิด ความเชื่อมั่นมากขึ้นตามลำดับ

1.12 ผู้สอนควรพัฒนาความสามารถในด้านการจัดกิจกรรมเสริมทักษะการอ่านอย่างมี วิจารณญาณให้สูงขึ้น โดยได้รับการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับเรื่องนี้ เน้นให้ผู้สอนเป็นผู้เฝ้าหา

ความรู้เพื่อพัฒนาตนเอง เพื่อเพิ่มพูนความรู้และความสามารถ จัดกิจกรรมเสริมทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณให้ได้ผล สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเนื้อหาที่กำหนด

1.13 นักศึกษาควรได้รับการส่งเสริมให้มีโอกาสอ่านหนังสือที่มีคุณค่าอยู่เสมอ เพื่อจะได้เสริมสร้างความคิดและประสบการณ์ในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณกับกลุ่มตัวอย่างในระดับอื่น หรือในสถาบันอื่นที่เปิดสอนระดับอุดมศึกษา โดยใช้กิจกรรมเสริมทักษะหรือใช้วิธีการสอนแบบต่าง ๆ เพื่อหาประสิทธิภาพของแบบฝึก และจะได้นำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมต่อไป

2.2 ควรศึกษาทัศนคติของผู้เรียนต่อการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยการใช้กิจกรรมเสริมทักษะ

2.3 ควรวิจัยหรือสำรวจเกี่ยวกับรูปแบบและวิธีการจัดกิจกรรมเสริมทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อนำผลการวิจัยมาปรับประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอน อันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนในแง่ความหลากหลายของกิจกรรมเสริมทักษะ